

Iurie LARII,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
director al Departamentului știință, dezvoltare proiecte și cooperare
al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI*

Oleg POHILĂ,

doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI

DIMENSIUNI CRIMINOLOGICE CU PRIVIRE LA INFRAȚIUNILE LEGATE DE EXPLOATAREA SEXUALĂ A FEMEILOR ȘI COPIILOR

Rezumat

În ultimul deceniu, exploatarea sexuală a femeilor și copiilor, inclusiv traficul de ființe umane și de copii realizat în acest scop, constituie una dintre cele mai dinamice și dezvoltate tipuri ale criminalității contemporane. Este incontestabil și faptul că activitatea grupărilor criminale ce practică această îndeletnicire infracțională devine tot mai intensă. Prin urmare, analiza criminologică a problemelor ce vizează exploatarea sexuală a femeilor și copiilor poate avea ca efect înaintarea unor soluții eficiente menite să reducă dimensiunile și pericolul fenomenului respectiv.

***Cuvinte-cheie:** exploatare sexuală, femei, copii, trafic de ființe umane, trafic de copii, pornografie infantilă, proxenetism etc.*

Summary

Over the past decade, the sexual exploitation of women and children, including trafficking in human beings and children, is one of the most dynamic and developed types of contemporary crime. It is also incontestable that the activity of criminal groups practicing this criminal activity becomes more and more intense. Therefore, the criminological analysis of the problems related to the sexual exploitation of women and children can lead to efficient solutions aimed at reducing the size and danger of the phenomenon.

***Keywords:** sexual exploitation, women, children, trafficking in human beings, child trafficking, child pornography, pimping, etc.*

Introducere. Conform ultimelor date ale experților UNESCO, Organizației Internaționale a Muncii, anual 1 milion de fete sunt supuse exploatării sexuale prin forțarea la prostituție [1]. Tot în acest context, Departamentul de Stat al SUA a adus la cunoștință următoarele informații: anual victime ale traficului internațional de persoane devin de la 600 până la 800 mii de oameni. Luând în considerare traficul de persoane în interiorul țărilor, numărul victimelor poate ajunge de la 2 până la 4 milioane de oameni [2].

Potrivit unor evaluări în domeniu realizate de OSCE, Europa Centrală și cea de Est, inclusiv fosta URSS, se află pe locul doi în lume la capitolul trafic de persoane, după Asia de sud-est. Anual, această regiune furnizează pe piața mondială aproximativ 175 mii de femei. Reieșind din evaluările experților, venitul anual din traficul de persoane constituie de la 9 până la 32 miliarde de dolari. Totodată, în ceea ce privește veniturile, acest fenomen ocupă a treia poziție după traficul de arme și de droguri [3, p. 25].

Unii specialiști în domeniu au constatat, în urma studiilor efectuate, că în perioada ultimelor patru secole de comerț cu sclavi acesta nu depășea 12 milioane de oameni și, comparând această cifră cu perioada anilor 1970-2000, sesizăm că doar în Asia numărul femeilor și copiilor vânduți în sclavie sexuală a constituit circa 30 de milioane [4, p. 244; 5, p. 78-79].

Datele statistice oficiale cu privire la infracțiunile din sfera exploatării sexuale a femeilor și copiilor în Republica Moldova pentru ultima perioadă de timp au fixat o creștere generală a numărului de infracțiuni din categoria analizată. Astfel, din informația statistică sesizăm următoarele: în anul 2017 au fost înregistrate 201 cazuri de exploatare a persoanelor prin trafic de ființe umane, dintre care 60 s-au manifestat prin exploatare sexuală a femeilor (67 – în 2016), și 48 cazuri de exploatare a copiilor, dintre care 29 sub formă de exploatare sexuală (25 – în 2016); 44 cazuri de acțiuni perverse (40 – în 2016); 39 cazuri de pornografie infantilă (28 – în 2016); 55 cazuri de proxenetism (71 – în 2016).

Este important de menționat faptul că infracțiunile din sfera exploatării sexuale a femeilor și copiilor fac parte din numărul celor mai latente tipuri de criminalitate. Unele studii în domeniu au demonstrat că latența infracțiunilor care se încadrează în parametrii „comerțului cu sclavi” în scop de exploatare sexuală este atât de înaltă, încât pentru obținerea unei imagini relativ complete despre aceste fapte penale cifrele statisticii oficiale trebuie majorate aproximativ de 11 ori [6, p. 187].

În contextul menționat, mai trebuie de adăugat că datele oficiale nu reflectă numărul real al femeilor, îndeosebi al minorilor, care au suferit în urma diverselor forme de violență sau abuz sexual, deoarece atentatele infracționale asupra copiilor (inclusiv asupra celor mici) din diferite cauze nu sunt incluse în statistica oficială. Totodată, constatăm că în Republica Moldova anual crește numărul victimelor care au avut de suferit în urma infracțiunilor cu caracter sexual, însă o parte semnificativă a acestor fapte sunt calificate conform diferitor articole din Cap. IV al Codului penal, „Infracțiuni privind viața sexuală” (art. 171, 172, 173, 174, 175, 175¹), deși în multe din ele se disting clar semnele unor infracțiuni legate de exploatarea sexuală.

Prin urmare, trebuie să constatăm că datele prezentate nu corespund situației reale și nu permit evaluarea obiectivă a dimensiunilor fenomenului infracțional legat de exploatarea sexuală a femeilor și copiilor. Oricum, relevarea mai exactă a numărului de fapte criminale din domeniul vizat prezintă o sarcină greu de realizat chiar și pentru specialiștii calificați.

În opinia noastră, reducerea iluzorie a indicatorilor absoluți ai criminalității din sfera exploatării sexuale a femeilor și copiilor este realizată, îndeosebi, prin sporirea artificială a cotei infracțiunilor latente din acest domeniu, fapt care nu permite evaluarea adecvată a criminalității legate de exploatarea sexuală ca o amenințare socială serioasă. În rezultat, măsurile de contracarare a acestui fenomen devin ineficiente, iar situația criminogenă la capitolul respectiv se agravează.

În ultimii ani, așa-numita „piață a serviciilor sexuale” este strâns legată de schimbarea principalelor caracteristici calitative ale criminalității din domeniul

exploatării sexuale, fiind vorba despre transformarea acesteia într-o afacere criminală bine organizată, cu un caracter transnațional pronunțat.

Astfel, conform datelor OSCE, în fiecare an mii de femei sunt traficate peste hotare, unde, în cele mai frecvente cazuri, sunt supuse exploatării sexuale [7]. Trebuie de menționat că exploatarea femeilor și copiilor în scopuri sexuale aduce criminalității organizate venituri extrem de mari [8, p. 28]. Ca exemplu poate fi relatată informația prezentată de către Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) despre faptul că după destrămarea URSS și a întregului Bloc de Est s-a declanșat un val al traficului organizat de femei. Printre altele, există date cu referire la traficul de femei în Israel, inclusiv din Republica Moldova – n.a., de către grupuri transnaționale organizate rusești, ucrainene și moldovenești sub acoperirea migrației evreiești [9, p. 211]. Situații similare există și până la momentul de față, structurile criminale organizate continuând să-și extindă activitatea criminală legată de exploatarea sexuală în funcție de solicitările existente pe piața serviciilor sexuale din diferite țări.

În conformitate cu normele internaționale, exploatarea sexuală reprezintă unul din scopurile principale ale traficului de persoane. De-a lungul secolelor și până în prezent cel mai puternic factor care generează prosperarea comerțului cu sclavi a fost și rămâne a fi prostituția, care permite exploatorilor de „sclavi sexuale” obținerea stabilă a unor venituri suplimentare. Prin aceasta se explică situația că în multe state comerțul cu sclavi se asociază cu prostituția, precum și faptul că sistemele actuale ale traficului de persoane sunt strict orientate spre menținerea prostituției și a altor forme de exploatare sexuală.

În sens criminologic, astfel de fenomene precum prostituția, practicarea căreia este sancționată de legislația contravențională a Republicii Moldova, constituie de multe ori o premisă indispensabilă pentru comiterea infracțiunilor analizate, întrucât limita dintre prostituția pedepsită contravențional și infracțiunile legate de exploatarea sexuală este convențională în majoritatea cazurilor și, practic, exclude posibilitatea practicării acestei meserii în mod individual.

Conform statisticii oficiale, anual se înregistrează circa 500 cazuri de practicare a prostituției pe teritoriul Republicii Moldova, dintre care aproximativ 75% sunt comise în mun. Chișinău. Mai grave sunt cazurile de proxenetism, îndeosebi atunci când sunt comise de către diferite structuri criminale organizate. Dacă analizăm datele statistice la compartimentul respectiv, constatăm că începând cu anul 2013 și până în 2017 acest gen de infracțiuni a avut o creștere dinamică constantă, cota maximă a acestora fiind atinsă în anul 2016 (71 infracțiuni înregistrate).

Potriviți investigațiilor unor autori, care au evaluat sub aspect economic veniturile obținute pe piața serviciilor sexuale (cu referire la prostituție) în limita produsului intern brut (PIB) din diferite țări, sesizăm următorul fapt: în Rusia acestea au constituit 0,2% din PIB (aproximativ 0,6 miliarde de dolari SUA); în Italia – 0,1%; în Olanda – 0,1%; în Marea Britanie – 0,2%; în Cehia – 0,3%. În ceea ce privește unele țări din Sud-estul Asiei (Indonezia, Malaiezia, Filipine și Tailanda), acești indicatori de venituri sunt mult mai mari – de la 2 până la 14% [10, p. 36-37]. În Republica Moldova astfel de studii nu au fost efectuate, însă reieșind din faptul

că multe femei sunt traficate peste hotarele țării în scop de exploatare sexuală și luând în considerare aspectul latent destul de accentuat al acestui fenomen, este foarte dificil de a evalua, chiar și cu aproximație, volumul unor asemenea venituri tenebre și raportarea lor la PIB-ul țării.

Prin urmare, cele relatate ne determină să atenționăm faptul că intensificarea tendințelor negative ale criminalității din sfera exploatării sexuale a femeilor și copiilor atestăprezența unor schimbări patologice serioase la nivelul întregii societăți.

Rezultatele sondajului realizat cu experții în domeniu, angajați ai structurilor polițienești, au arătat următoarele: 58,7% dintre ei au indicat asupra actualității problemei exploatării sexuale a femeilor și copiilor în virtutea răspândirii largi a acestui fenomen; 34,6% din experți au indicat că exploatarea sexuală a femeilor și copiilor constituie unul dintre cele mai dinamice și dezvoltate tipuri de criminalitate în Republica Moldova; doar 5,2% au menționat că aceste infracțiuni sunt motive tematice curente puse în discuție de jurnaliști, în realitate astfel de fapte fiind unice; ceilalți, 1,5%, s-au abținut de la careva aprecieri în privința fenomenului investigat.

Regula neformală existentă în lumea contemporană cu privire la evaluarea nivelului de dezvoltare a societății prin prisma aprecierii gradului de protecție a celor mai vulnerabile categorii ale populației – bătrâni, femei și copii, permite să concluzionăm că în ultimii ani anume aceste categorii de persoane se caracterizează printr-un grad sporit de victimitate. În cele din urmă, femeile și copiii devin cel mai frecvent victime ale celor mai dure și cinice forme de încălcare a drepturilor omului.

Înainte de a prezenta detaliat rezultatele prezentului studiu criminologic, vom preciza care fapte social periculoase le atribuim la categoria infracțiunilor din sfera exploatării sexuale: traficul de ființe umane în scop de exploatare sexuală (art. 165CP), traficul de copii în scopul exploatării sexuale, comerciale și necomerciale, implicării în prostituție sau în industria pornografică (art. 206 alin. 1, lit. (a) CP), pornografia infantilă (art. 208¹ CP), recurgerea la prostituția practică de un copil (art. 208² CP), proxenetismul (art. 220 CP).

De asemenea, tangențial s-au făcut anumite referiri la infracțiunile conexe săvârșite împotriva victimelor exploatării sexuale, inclusiv împotriva minorilor: violul (art. 171 CP), acțiunile violente cu caracter sexual (art. 172 CP), hărțuirea sexuală (art. 173 CP), raportul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani (art. 174 CP), acțiuni perverse (art. 175 CP) ademenirea minorului în scopuri sexuale (art. 175¹ CP). De regulă, aceste fapte infracționale tot mai des sunt comise împotriva victimelor exploatării sexuale atât de către infractori în scopul reprimării voinței persoanei și constrângerii acesteia la prostituție, cât și de către „clienți” – utilizatori ai serviciilor sexuale.

În urma analizei materialelor statistice și a cauzelor penale cu privire la infracțiunile prevăzute de articolele 165, 206, 208¹, 208², 220 CP RM constatăm faptul că 83,0% din totalul respectivei categorii de infracțiuni identificate și înregistrate au fost săvârșite în localități urbane, iar 17,0% în localități rurale.

Totodată, peste 40,0% din aceste infracțiuni au fost comise în circumstanțe agravante (de către un grup de persoane, de un grup criminal organizat sau

de o organizație criminală, asupra a două sau mai multor persoane, cu aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a persoanei, asupra minorilor, inclusiv asupra copiilor care nu au împlinit vârsta de 14 ani, cu folosirea situației de serviciu etc.).

Abordând diferențiat problema examinată, datele faptice cu referire la anumite componente de infracțiuni s-au dovedit a fi diferite. Astfel, în cazul traficului de ființe umane comis în scopul exploatării sexuale (art. 165 CP), numărul infracțiunilor săvârșite în circumstanțe agravante atinge cota de 65,4%; în cazul proxenetismului (art. 220 CP) ponderea acțiunilor calificate este în limitele de 70-80%.

Prezintă interes și analiza datelor cu privire la implicarea minorilor în „industria pornografică”. În acest sens, trebuie de menționat că până în anul 2012, când Codul penal a fost completat cu art. 208¹, „Pornografia infantilă”, faptele legate de pornografie unde erau implicați minorii se calificau ca acțiuni perverse în baza art. 175 CP. Prin urmare, dacă în anul 2013 au fost identificate 13 infracțiuni de pornografie infantilă, atunci în anul 2017 statistica oficială opera cu 39 de astfel de cazuri. De asemenea, trebuie de menționat că, în urma analizei situației criminogene la capitolul implicării minorilor în scene pornografice, se constată că aproximativ în 70% din cazuri acestea au fost comise în circumstanțe calificate, de cele mai multe ori de către două și mai multe persoane sau chiar de către unele grupări criminale organizate. În același timp, aceste categorii de infracțiuni, reieșind din specificul psihofiziologic al persoanelor victimizate, se caracterizează printr-un nivel înalt de latență, din care considerente o bună parte din respectivele fapte nu sunt reflectate în informația statistică.

Datele obținute în urma elucidării unor aspecte destul de negative ale infracțiunilor legate de pornografia infantilă reflectă nu doar tendințele nefavorabile ale acestui gen de criminalitate, dar demonstrează și situația deosebit de periculoasă care influențează distructiv asupra genofondului nostru, prezentând un pericol real chiar și pentru securitatea națională a țării.

Cercetând problema exploatării sexuale a femeilor și minorilor sub aspect criminologic, este necesar de remarcat că, în esență, aceasta este constituită dintr-un complex de infracțiuni, derulat într-un anumit proces, în decursul căruia infractorii, intenționând să realizeze scopul exploatării sexuale, comit și alte fapte penale ce prezintă un pericol social sporit: răpirea persoanei, privarea ilegală de libertate, tortura, tratamentul inuman sau degradant, vătămarea intenționată a integrității corporale sau a sănătății, violul, acțiuni violente cu caracter sexual, hărțuirea sexuală, raportul sexual cu persoane care nu au atins vârsta de șaisprezece ani, acțiuni perverse etc. Evident că, cu cât mai dificil este acest proces, cu atât mai mult se impune activitatea organizată în grup pentru sporirea eficacității acțiunilor infracționale. În acest sens, practica demonstrează că ponderea respectivelor infracțiuni comise în grup oscilează de la 30% până la 55%, iar în unele cazuri cota acestora poate atinge 75%.

În calitate de exemplu la cele expuse mai sus prezentăm următorul material din arhiva practicii judiciare cu privire la acțiunile de exploatare sexuală a unui grup criminal organizat.

C.A. a fost învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 171 alin. 2 lit. b) și c), art. 166¹, alin. 4 lit. b) și c), art. 206 alin. 3 lit. d) și art. 220 alin. 3 CP al RM, în următoarele circumstanțe. Împreună cu C.M., K.T., M.T., B.V., Ț.V., P.V., R.P., M.I., O.S. și alte persoane neidentificate de organul de urmărire penală, C.A. a organizat traficul de copii și a implicat în practicarea prostituției 17 femei, printre care și minore. Astfel, acționând în cadrul grupului criminal organizat și divizând în prealabil rolurile, aceștia identificau potențialele prostituate, le determinau să se prostitueze și le transportau ulterior în saune, apartamente sau alte locuri amenajate din timp în perimetrul mun. Chișinău, unde le puneau la dispoziția diferitor clienți contra anumitor sume de bani. În cazul în care victimele refuzau să se prostitueze, erau bătute, torturate, violate etc. Tot la indicația și sub îndrumarea lui C.A., membrii respectivului grup criminal organizat le-au transportat în or. Timișoara, România, pe L.H., E.D. și M.C., unde C.A. avea o rețea clandestină de practicare a prostituției și unde persoanele transportate au fost puse la dispoziția mai multor clienți pentru a întreține relații sexuale [11]. Situații similare pot fi evidențiate și în cadrul altor dosare penale [12; 13].

Ținând cont de faptul că traficul de ființe umane în scopul exploatării sexuale întruchipează atât forme neorganizate (activitate infracțională individuală), cât și forme organizate de manifestare (activitate criminală în grup desfășurată la nivel interstatal sau transnațional), subliniem că, de regulă, „prețul” victimei depinde de complexitatea pregătirii și săvârșirii infracțiunii. Atât în materialele practicii judiciare, cât și în sursele mass-media pot fi întâlnite informații despre vânzarea copiilor de către mama (uneori de către ambii părinți) care consuma alcool sau se droga, fiind indiferentă de faptul că în aceste împrejurări copilul ar putea fi exploatat sexual sau ar putea deveni donator de organe pentru transplant.

În realitate, un preț ridicat pentru potențialele victime ale exploatării sexuale îl pun infractorii, implicați „profesional” în acest gen de activitate. În calitate de exemplu poate fi folosit următorul caz din practica judiciară națională. Membrii unui grup criminal constituit din cinci persoane, care aveau legături infracționale cu grupări criminale din Rusia, Grecia, Italia și Turcia, practicau traficul de femei originare din Republica Moldova pentru exploatarea sexuală a lor în afara țării, obținând în rezultat venituri de aproximativ un milion de lei [14].

În ultimii ani s-a intensificat numărul infracțiunilor legate de pornografia infantilă. În acest sens, este important de menționat că anterior activitățile de pregătire (recrutarea minorilor, pregătirea speluncii, înregistrarea foto și video etc.), urmate ulterior de schimbul și comercializarea „producției” finite, aveau loc pe teritoriul unei singure țări. În ultima perioadă de timp, datorită posibilităților tehnice care permit folosirea maximală a rețelelor internet, infractorii au reușit să se extindă cu asemenea gen de activitate infracțională la nivel internațional, fapt care le permite să obțină venituri colosale din vânzările producției cu conținut pornografic. De asemenea, aceasta influențează și asupra reducerii prețului materialelor pornografice pe teritoriul Republicii Moldova, precum și comercializarea lor la un tarif avantajos partenerilor și clienților străini.

Este evident că caracteristicile menționate ce se referă la activitatea infracțională din sfera exploatarea sexuală a femeilor și copiilor, inclusiv caracterul complex al acesteia, creează o serie de dificultăți în activitatea angajaților organelor de resort legate de identificarea, reținerea și tragerea la răspundere penală a tuturor persoanelor implicate în astfel de rețele criminale. Totodată, la cele menționate mai trebuie de adăugat că infractorii din așa numita „industrie a sexului” au un grad ridicat de influență asupra diferitor funcționari ai organelor de drept și ai altor structuri ale puterii prin prisma coruperii lor, iar uneori profesionalismul slab dezvoltat și îndeplinirea neconștiincioasă a obligațiilor de serviciu de către persoanele responsabile împiedică procesul de prevenire și combatere eficientă a respectivului gen de criminalitate.

Cu referire la nivelul coruptibilității în cazurile legate de exploatarea sexuală, mai ales prin prisma traficului de ființe umane, Departamentul de Stat al SUA privind traficul de persoane menționează în raportul său din 2017 următoarele: „Corupția omniprezentă, în special în cadrul organelor de aplicare a legii și al sistemului judiciar, a împiedicat urmărirea penală (pedepsirea) și a influențat rezultatele dosarelor, inclusiv în cazurile împotriva oficialilor complici. Eforturile organelor de aplicare a legii au fost împiedicate prin obstacolele juridice și organizatorice agravate, inclusiv a schimbărilor în cadrul organului național de investigații anti-trafic. Autoritățile au identificat și au asistat mai puține victime, iar victimele au continuat să sufere de intimidări din partea traficantilor. Deși a crescut numărul condamnărilor, investigațiile și cazurile expediate în judecată au scăzut. Prin urmare, Moldova a fost retrogradată la Tier 2 Watch List...” [15].

Toate acestea se reflectă negativ asupra faptului că cele mai grave forme organizate de exploatarea sexuală a femeilor și copiilor, îndeosebi traficul de ființe umane în scop de exploatarea sexuală și implicarea minorilor în „industria pornografică”, rămân fără reacție corespunzătoare din partea organelor abilitate ale statului. În libertate rămân multe persoane care au comis astfel de infracțiuni, nefiind identificate și trase la răspundere. Prin urmare, aceasta influențează asupra aprecierii juridico-penale a unei anumite fapte prejudiciabile: în unele cazuri, instanțele de judecată nu califică infracțiunea ca fiind comisă de un grup de persoane cu înțelegere prealabilă sau de un grup criminal organizat, ceea ce reduce nemotivat termenul pedepsei aplicat persoanelor condamnate etc. Iar cel mai important este că membrii acestor grupări infracționale, rămânând de multe ori nepedepsiți, au posibilitatea de a continua activitatea criminală.

Mai este important de menționat că situațiile descrise influențează esențial și asupra datelor oficiale cu privire la acest gen de criminalitate, denaturând informația statistică ce vizează răspândirea și gravitatea categoriei respective de infracțiuni.

În continuare, considerăm oportun de a evalua succint formele organizate de exploatarea sexuală a femeilor și copiilor, care includ diferite etape de activitate criminală (cu referire la traficul de ființe umane în scopul exploatarea sexuală): recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea, primirea, vânzarea-cumpărarea, în timpul realizării cărora sunt folosite diferite metode și mijloace.

Astfel, una din cele mai răspândite este publicarea în mass-media a anunțurilor publicitare cu privire la oferirea unui serviciu avantajos și bine remunerat, inclusiv cu deplasarea la muncă peste hotarele țării. În cele mai multe cazuri, astfel de anunțuri sunt orientate spre naivitatea potențialilor „clienți”, care, de regulă, nu analizează esența reală a presupusului serviciu și de ce pentru prestarea unei astfel de activități nu este nevoie de experiență, studii etc.

La fel de răspândite sunt și invitațiile la studii în agenții de modeling, de participare la concursuri de frumusețe, la programe de divertisment și alte evenimente de elită, pentru așa numita „însoțire” a oamenilor bogați și influenți etc. În majoritatea cazurilor, fetele care nu dispun de parametri de model nu-și dau seama despre imposibilitatea reală de a asigura cu locuri de muncă un număr atât de mare de pretendente.

O altă metodă de implicare este agitația efectuată de fetele care s-au întors de peste hotare și descriu atractiv avantajele muncii prestate în străinătate. Totodată, rămân a fi destul de populare și alte metode, cum ar fi: căutarea unui „mire în străinătate” prin intermediul agențiilor matrimoniale, „mirese prin corespondență” etc.

Tipurile criminalității organizate în domeniul exploatării sexuale a femeilor și minorilor, inclusiv cele cu caracter transnațional (de regulă, traficul de ființe umane în scopul exploatării sexuale), sunt însoțite de înșelăciune și violență chiar în procesul de transportare a viitoarelor victime către locul exploatării. Pentru asigurarea transportării reușite a potențialelor victime din Republica Moldova în străinătate, exploataorii (traficantii de „marfă vie”) se ocupă de perfectarea documentelor necesare, inclusiv de viză, dacă este cazul, care permite traversarea hotarului, după ce documentele respective sunt retrase și păstrate la așa numiții „vânzători”. Ulterior, la discreția lor, se determină tipul de transportare, locul și condițiile de trai și de alimentare, regimul de „lucru” al viitoarelor „sclave sexuale” etc. Când este imposibilă transportarea lor legală, infractorii recurg la transportarea ilegală (contrabanda cu „marfă vie”), care, la rândul său, poate genera în unele cazuri consecințe destul de grave (de exemplu, vătămarea gravă a sănătății sau chiar provocarea decesului victimei în timpul transportării lor în frigider industriale, în portbagajele automobilelor etc.). Ulterior, victimele care au fost deja transportate sunt amplasate, de regulă, în apartamente închiriate și case izolate.

În urma celor relatate mai sus, constatăm că tendințele nefavorabile ale criminalității în domeniul exploatării sexuale a femeilor și minorilor sunt demonstrate nu doar de dinamica în creștere (cu unele excepții) a infracțiunilor comise în ultimul deceniu, ci și de schimbările calitative care s-au produs în structura categoriei respective de infracțiuni.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Building peace in the minds of men and women. In: <https://en.unesco.org/>.
2. Trafficking in Persons Report, June 2018. In: <https://www.state.gov/documents/organization/282798.pdf>.
3. Матвиенко А.В. Региональные социально-экономические аспекты торговли людьми в современном мире: Автореф. дис. ... канд. географ.наук. Краснодар, 2011.
4. Seswantsho Godfrey Lebeya. Defining organized crime: a comparative analysis. University of South Africa, 2012.
5. Евстифеева Е.В. Теоретические проблемы уголовно-правовой ответственности за торговлю людьми: Дис. ... канд. юрид. наук. Саратов, 2002.
6. Теоретические основы исследования и анализа латентной преступности. Монография. Под ред. С.М. Иншакова. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2011.
7. OSCE Annual Report 2017. In: <https://www.osce.org/annual-report/2017>.
8. Сазонова Н.И. Проблемы противодействия торговле людьми. В: Полиция и борьба с преступностью за рубежом. Вып. 6. Москва: ВНИИ МВД России, 2007.
9. Репецкая А.Л. Транснациональная организованная преступность. Иркутск: Изд-во БГУЭП, 2005.
10. Покатович Е.В. Социально-экономические исследование проституции. В: Вестник ВГУ. Серия: Экономика и управление, 2012, №1.
11. Dosarul penal nr. 1-1595/17. În: Arhiva Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.
12. Dosarul penal nr. 1-557/08. În: Arhiva Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.
13. Dosarul penal nr. 1a-1331/17. Examinat în Curtea de Apel Chișinău.
14. Dosarul penal nr. 1-145/2010. În: Arhiva Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău.
15. Raportul Departamentului de Stat al SUA privind traficul de persoane, ediția 2017. În: <http://www.antitrafic.gov.md/libview.php?l=ro&idc=94&id=949&t=/Presa/Stiri-si-Evenimente/Raportul-Departamentului-de-Stat-al-SUA-privind-situatia-traficului-de-persoane-editia-2017/>.